

Umanismul si iluminismul

Umanismul este curentul dezvoltat in magnifica epoca a culturii numita Renastere. Termenul de "umanism" are doua sensuri: unul larg, de dragoste fata de oameni, si unul restrans, de interes fata de valorile antichitatii greco-romane. In legatura cu Renasterea, termenul de "umanism" se foloseste in ambele sensuri.

Pentru scriitorii si artistii umanisti din Renastere creatiile antice devin modele, surse de inspiratie. Renasterea isi faureste un ideal de "om universal", multilateral, un om caruia, precum personajelor antice, "nimic din ceea ce este omenesc nu-i este strain":

armonios dezvoltat fizic si cultivat ca intelect, pasionat iubitor de cunoastere si de frumos, om de cultura si de actiune in acelasi timp. Umanismul pune accentul pe ratiune, pe libertatea si demnitatea omului, opunandu-se dogmatismului si fanatismului medieval.

Astfel, armonia dintre om si natura, admiratia fata de antichitate, increderea in libertatea, demnitatea si perfectibilitatea fiintei umane, increderea in ratiune si prezenta unui om universal, multilateral sunt trasaturi ale umanismului pe care marii autori umanisti (F. Petrarca, G. Boccaccio, L. Ariosto, F. Rebelais, P. Rosnard, T. Tasso, Th. Morus, Erasmus din Rotterdam, William Shakespeare sau Dimitrie Cantemir) au adus-o la noi culmi pe pedestalul literaturii.

Iluminismul este curentul literar care caracterizeaza pe plan ideologic si cultural secolul al XVII-lea. Iluministii pun un accent deosebit pe cunoasterea stiintifica, afirmandu-se ca o puternica miscare cu caracter laic, anticlerical.

Conceptiile iluministe in domeniul social si politic au influentat Revolutia Franceza, care s-a revendicat in mare parte de la ideile lui Voltaire si J. J. Ruseau. Iluminismul preconizeaza emanciparea poporului prin cultura si acorda un interes deosebit raspandirii ei prin scoli si prin lucrari de popularizare.

J. Swift, Montesquieu, Voltaire, D. Diderot, J.J. Ruseau, G.E. Lessing, S. Micu, Gheorghe Sincai, Petru Maior, I. Budai-Deleanu, Dinicu Golescu au fost marii reprezentanti ai acestui curent literar de amre importanta in secolul al XVII-lea prin ideile sale reformatoare prin ideea emanciparii poporului prin cultura, prin promovarea rationalismului pe un fundal ce combate panatismul si dogmele clericale si prin incercarea de raspandire a culturii in popor.